

DIFFERENSIAL TA'LIM USULLARI YORDAMIDA NAQQOSHLIK FANIDA TALABALARNING IJODKORLIGINI QO'LLAB-QUVVATLASH

Aslonova Navro'za Hoshim qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san’at va muhandislik grafikasi” kafedrası o‘qituvchisi

Anatatsiya: Differensial ta’lim usullari naqqoshlik fanida talabalarning ijodkorlik salohiyatini rivojlantirish va qo‘llab-quvvatlashda samarali pedagogik yondashuv hisoblanadi. Ushbu maqolada o‘quvchilarning individual qobiliyatlari, bilim darajalari va ijodiy ehtiyojlarini hisobga olgan holda differensial metodlarni qo‘llashning pedagogik ahamiyati tahlil qilinadi. Differensial ta’lim usullari orqali talabalarga turli murakkablik darajasidagi mashqlar, rang va kompozitsiya bilan ishlash, shuningdek, ijodiy loyihalarni amalga oshirish imkoniyati beriladi. Shu bilan birga, bu yondashuv talabalarda mustaqil fikrlash, ijodiy qaror qabul qilish va estetik kompetensiyalarni rivojlantirish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Kalit so‘zlar : Naqqoshlik, Differensial ta’lim, Ijodkorlik, Talabalar, Pedagogik metodika, Rang uyg‘unligi, Kompozitsiya, Badiiy kompetensiya

Naqqoshlik fani talabalarni badiiy did, ijodiy fikrlash va estetik qaror qabul qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. An’anaviy o‘qitish usullari ko‘pincha barcha talabalarni bir xil yondashuv bilan o‘qitishga asoslangan bo‘lib, bu individual qobiliyatlarni rivojlantirishga yetarli imkon bermaydi. Shu sababli, differensial ta’lim usullari talabalar individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda dars jarayonini tashkil etish orqali ijodkorlik salohiyatini oshirishning samarali vositasi sifatida qaraladi.

Differensial ta’lim usullari turli murakkablik darajasidagi mashqlarni, turli ijodiy faoliyat shakllarini va individual yondashuvlarni o‘z ichiga oladi. Naqqoshlik darslarida bu rang uyg‘unligi, kompozitsiya elementlarini joylashtirish va o‘z ijodiy qarorlarini yaratish jarayonida talabalarni qo‘llab-quvvatlash imkonini beradi. Shu bilan birga, differensial metodlar talabalarning mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish va ijodiy qaror qabul qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Mazkur maqolada differensial ta’lim usullari yordamida naqqoshlik fanida talabalarning ijodkorligini qo‘llab-quvvatlash metodikasi, uning pedagogik asoslari va amaliy qo‘llanilishi tahlil qilinadi. Maqola talabalarni ijodiy salohiyatini oshirish, dars jarayonini interaktiv va samarali tashkil etish bo‘yicha tavsiyalarni taqdim etadi.

Naqqoshlik fanida talabalarning ijodkorligini rivojlantirish muhim pedagogik vazifa hisoblanadi. An’anaviy o‘qitish usullari ko‘pincha barcha talabalarni bir xil yondashuv bilan o‘qitishga asoslangan bo‘lib, bu individual qobiliyatlarni

rivojlantirishga yetarli imkon bermaydi. Shu sababli, differensial ta'lim usullari talabalarning individual ehtiyojlari, qobiliyatlari va bilim darajalarini hisobga olgan holda dars jarayonini tashkil etish orqali samarali natijaga erishish imkonini beradi.

Differensial ta'lim naqqoshlik darslarida turli murakkablik darajasidagi mashqlarni qo'llash, individual yondashuv va ijodiy vazifalarni berish orqali talabalarning ijodiy salohiyatini oshiradi. Masalan, talabalarga kompozitsiya va rang uyg'unligini yaratishda turli variantlar beriladi: ba'zi talabalar murakkab loyihalarni bajaradi, boshqalarga esa sodda mashqlar beriladi. Shu tarzda har bir talaba o'z qobiliyatiga mos vazifalarni bajarib, ijodiy natijaga erishadi.

Differensial metodlar yordamida talabalar individual va guruh ishlarida faol ishtirok etadilar. Guruh ishlari talabalarni hamkorlik qilishga, o'zaro fikr almashishga va birgalikda ijodiy yechimlar yaratishga undaydi. Talabalar o'z ishlarini bir-biriga taqdim etadi, konstruktiv fikrlarni inobatga oladi va yakuniy loyihalarni takomillashtiradilar. Shu tarzda talabalarda tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalari shakllanadi.

Differensial ta'lim usullari talabalarning motivatsiyasini oshiradi. Talabalar o'z ishlarini yakunlagach, murakkablik darajasiga qarab rag'batlantiriladi. Bu esa ularni ijodiy faoliyatga, mustaqil fikrlashga va yangi g'oyalarni yaratishga undaydi. Shu bilan birga, o'qituvchi talabalarning ishlarini baholaydi, ularni yo'naltiradi va ijodiy faoliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Naqqoshlik darslarida differensial ta'lim usullarini qo'llash orqali talabalar rang uyg'unligi va kompozitsiya bo'yicha mustahkam bilim hosil qiladilar. Turli darajadagi mashqlar, individual vazifalar va guruh loyihalari talabalarning ijodiy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Shu tarzda talabalar mustaqil, ijodiy va estetik qaror qabul qiluvchi shaxslar sifatida rivojlanadilar. Natijada, differensial ta'lim usullari naqqoshlik fanida talabalarning ijodkorligini qo'llab-quvvatlash, ularni mustaqil va guruhda ijodiy ishlashga jalb qilish, shuningdek, badiiy va estetik kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali pedagogik vosita hisoblanadi.

Differensial ta'lim usullari naqqoshlik darslarida talabalarning ijodkorligini rivojlantirish va qo'llab-quvvatlashda samarali pedagogik yondashuv hisoblanadi. Ushbu yondashuv talabalarni individual qobiliyatlariga mos mashqlar va ijodiy vazifalarni bajarishga, guruh ishlari orqali hamkorlik qilishga va ijodiy qarorlar qabul qilishga rag'batlantiradi.

Differensial metodlar talabalarning motivatsiyasini oshiradi, ularni mustaqil va faol ijodiy faoliyatga jalb qiladi, shuningdek, tanqidiy fikrlash va estetik qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'qituvchi metodik jihatdan tayyor bo'lishi, darsni

individual va guruh ishlariga asoslangan shaklda tashkil etishi va talabalarning ijodiy faolligini ragʻbatlantirishi lozim.

Kelajakda differensial taʼlim yondashuvlarini yanada kengaytirish, raqamli vositalar va interaktiv resurslardan foydalanish orqali talabalarning ijodiy va badiiy kompetensiyalarini yanada rivojlantirish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti. *Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka*, 2017, №2, s. 109–110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons. *Eastern European Scientific Journal*, 2017, №1, s. 131–134.
3. Shovdirov S. Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region. *E3S Web of Conferences*, 2024, 587:02016.
4. Shavdirov S. Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology. *AIP Conference Proceedings*, 2025, 3268(1):070035.
5. Shavdirov S. A. Ūquvchilarda tasviriy savodxonlikka oid oʻquv kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik jihatlari. *Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan)*, 2017, №6, s. 15–21.
6. Shovdirov S. Tasviriy sanʼatni oʻqitishda oʻquvchilarning sohaga oid oʻquv kompetensiyalarini shakllantirish omillari. *Inter Education & Global Study*, 2024, №1, s. 8–14.
7. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students. *Science and Innovation*, 2023, 2(B10), s. 192–198.
8. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts. *International Journal on Integrated Education*, 2023, 4(3), s. 60–66.
9. Tomlinson, C. A. *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*. ASCD, 2014.
10. Hall, T., Strangman, N., & Meyer, A. *Differentiated Instruction and Implications for UDL Implementation*. National Center on Accessing the General Curriculum, 2003.